

Моя приватність

Урок для учнів 9-11 класу

Мета уроку

Навчити учнів:

- аналізувати, де можна залишати приватну інформацію у соціальних мережах
- розуміти принципи Політик приватності
- приймати рішення щодо розголошення даних

Словник

Приватність – те, що ви повинні залишати при собі.

Особиста інформація – це інформація про людину, яку можна ідентифікувати. Ця інформація може включати ваше ім'я, дату народження, адресу електронної пошти та номер телефону, а також ваші думки чи пости у соціальних мережах, ваші звички та хобі, фотографії та іншу цифрову інформацію, наприклад, текстові повідомлення.

Політика приватності (Політика використання) – це пояснення того, як компанія (наприклад соціальна мережа, Інтернет-компанія чи супермаркет) збирає, зберігає та використовує вашу особисту інформацію.

Корисна інформація

Якщо хочете більше дізнатися, що таке онлайн-безпека та цифрові права, перегляньте курс МІНЗМІН: <http://minzmin.org.ua/digital>

Рекомендуємо переглянути кінофільми та радити їх учням:

«Соціальна дилема» <https://www.netflix.com/title/81254224> та «Великий злам» (The Great Hack, 2019) <https://www.netflix.com/ua/title/80117542?source=35>

Також можна дізнатися «Що про Вас персонально знає Google, щоб пропонувати рекламу?» <https://adssettings.google.com/authenticated?hl=ru>

Рекомендовані матеріали

- ножиці
- комп'ютер та проектор з доступом до Інтернету
- текст для прочитання (1 друкована сторінка або текст на екрані)
- картки Політики приватності (1 сторінка; 1 на групу)
- ключові картки із запитаннями (1 сторінка; 1 на групу)

Хід уроку

Обговорення — 15 хвилин

? Спочатку запитайте в учнів, що їм спадає на думку, коли вони думають про слово “приватність”.

Увімкніть коротке відео з фільму “Соціальна дилема” / The Social Dilemma
<https://youtu.be/LQHpm6I0Gs>

? Скажіть учням, що сьогодні вони будуть читати уривки зі справжніх Політик приватності (Політик використання) соціальних мереж. Запитайте учнів, де вони стикалися з Політикою приватності (Політикою використання) раніше.

Запитайте в учнів, чи читали вони колись Політики приватності / Політики використання соціальних мереж? Роздайте учням листок для читання. Прочитайте разом із класом, роблячи паузи для обговорення. Або запропонуйте учням почитати у групах чи самостійно.

? Запитайте в учнів, що таке Політика приватності (Політика використання соціальних мереж), де їх можна знайти та на які запитання дає відповідь така політика.

! Подумайте про використання комп’ютера та проектора, щоб продемонструвати, де можна знайти Політику приватності/використання, та переглянути їх.

Наприклад, можете продемонструвати такі посилання:
 Посилання на Політики приватності (Політики використання соціальних мереж):
<https://www.tiktok.com/safety/uk-ua/privacy-and-security-on-tiktok/>
<https://www.facebook.com/help/instagram/155833707900388>
<https://www.facebook.com/privacy/explanation>

Також можете поділитися з учнями статтю “Що знає про людину Google, щоб пропонувати рекламу?» та запропонувати кожному учневі перейти за посиланнями:
<https://adssettings.google.com/authenticated?hl=ru>

Хід уроку

Практичне заняття — 30 хвилин

Об’єднайте учнів у групи по 3-4 учні (**додаток №1**). Роздайте кожній групі аркуш карток з **Політикою приватності (додаток №2)** та аркуш карток з **ключовими запитаннями (додаток №3)**

Попросіть переглянути уривки Політик приватності (використання соціальних мереж) з платформ соціальних мереж. Нагадайте учням, що це лише уривки. Якщо вони хочуть більше знати, яку інформацію про них використовують компанії, слід відвідати відповідні вебсайти.

Попросіть учнів вирізати картки Політики приватності та ключові запитання і зберегти картки Політики приватності окремо від карток з ключовими запитаннями.

Учні по черзі будуть підбирати картку з фрагментами з Політик приватності з Ключового питаннями. Щойно учень чи учениця знаходить відповідність, то читає уривок Політики приватності для групи та просить своїх однокласників відповісти на ключове питання.

Завершуючи урок, попросіть учнів дізнатися, яка інформація про політики приватності була для них новою.

Порада: подумайте про те, щоб додати до цього уроку компонент дискусії. Можете запитати в учнів, чи слід, на їхню думку, дозволити компаніям збирати ваші персональні дані? Чому так або чому ні? Можна попросити учнів на дошці або фліпчарті занотувати всі аргументи “за” та “проти” використання соціальних мереж.

Подякуйте учням за урок! Запитайте, що їм найбільше запам'яталося. Порекомендуйте учням переглянути онлайн-курс та фільми з корисних матеріалів, які запропонували на початку.

Урок розробила **Анастасія Апетик**

На сторінках уроку використано ілюстрації з Freepik та Flaticon.

Урок створено за підтримки Міністерства освіти і науки України, Міністерства цифрової трансформації України, фінансової підтримки Європейського Союзу та Міжнародного Фонду «Відродження» в межах грантового компоненту проєкту EU4USociety.

Матеріал відображає позицію авторів і не обов'язково відображає позицію Міжнародного фонду «Відродження» та Європейського Союзу.

Приватність та соціальні мережі

Щойно створили новий обліковий запис? Завантажили віральний застосунок? Помітили дрібний шрифт? Не помітили?! Напевно, усі бачили текст, де написано щось схоже на:

- ✓ Я погоджуюся з Політикою конфіденційності.
- ✓ Реєструючись, я приймаю правила Політики приватності.
- ✓ Я погоджуюся з правилами приватності.

Але заждіть. А що таке політика приватності? І на що ви щойно погодилися?

Політика приватності не означає приватність.

Політика приватності – це пояснення, як компанія збирає, управляє та використовує вашу особисту інформацію. Особиста інформація містить у собі усе – від вашого імені та електронної пошти до адреси, клички вашої собаки чи домашньої золотої рибки.

Реєструючись на новому сайті, завантажуючи додаток у смартфон чи заповнюючи чергову згоду на обробку персональних даних (погоджуємося з Політикою приватності/Політикою використання), ми навіть не замислюємося над тим, що не просто добровільно надаємо особисті дані, а й допомагаємо компаніям досить непогано на цьому заробити. Персональні дані перетворюються в один з найбільш цінних і жаданих “товарів”.

Але що ми знаємо про цей товар? Кому ми надаємо наші дані? Та скільки вони коштують? Часто ми віддаємо наші дані в обмін на щось. Наприклад, ви хочете стати учасником дисконтної програми магазину, але для цього вас попросять заповнити анкету. Часто в такій анкеті просять надати певну інформацію:

Прізвище та ім'я _____

Дата народження _____

Мобільний телефон _____

Адреса проживання _____

Електронна адреса _____

Паспортні дані
(серія та номер паспорта) _____

Тоді ж ви ставите пташку, що даєте згоду на обробку даних.

Для чого збираються ці дані, куди вони йдуть надалі та як зберігаються, вам невідомо, оскільки ви навіть не поцікавилися Політиками конфіденційності чи обробки персональних даних.

Ви зазвичай бачите згадку про Політику приватності під час реєстрації нового облікового запису, встановлення та відкриття програми або відвідування вебсайту вперше. Ви також можете знайти їх унизу вебсторінок або в розділі налаштувань наявного облікового запису. Іноді компанії включають Політику конфіденційності в свої умови використання (також правила, на які ви погоджуєтеся, коли вирішуєте використовувати їхній продукт), або можуть посилатися на додаткову політику, яка називається угодою про використання даних. Вона чітко визначає, що робить компанія з вашими даними.

Чому соціальні мережі хочуть отримати мої дані?

Коли ми реєструємось у соціальних мережах, то погоджуємося з політиками конфіденційності та надаємо наші персональні дані соціальній мережі абсолютно безкоштовно.

Проте чи знаєте ви, який відсоток доходу Facebook становить монетизація особистих даних користувачів? 100% доходу. **Дохід** цієї соціальної мережі у 2019 році становив 70,7 мільярдів доларів США. Сьогодні застосунками компанії Facebook (Facebook Messenger, Instagram, WhatsApp) користується **3 млрд людей**. Ця корпорація отримує, зберігає та використовує дані людей з усього світу. Але люди мають розпоряджатися своїми даними як власністю – це їхнє право.

На українському «ринку» з продажу даних із бази, де є 327 мільйонів записів про людей та 4,5 мільярда логінів і паролів, вартість одного запиту коливається від 30 до 150 гривень.

Персональні дані, тобто особиста інформація, – це валюта 21 століття.

Цікавий факт.

Опитування 2014 року показало, що 52% людей не знають, що таке Політика конфіденційності. А ви тепер знаєте! Щоправда, Політика приватності відома тим, що її текст довгий і в ній багато юридичних термінів. Але те, що в таких Політиках написано, є важливим. І якщо ви не читаете Політику, ви можете сказати "так" тому, чого насправді не хочете. Якщо ви відчуваєте занепокоєння з приводу того, що бачите в Політиці компанії, не погоджуйтеся на це і не використовуйте цей сайт чи додаток. Великі компанії в соціальних мережах (Facebook, Instagram, Twitter) нещодавно додали налаштування, щоб дати користувачам більше контролю над своїми даними. Хочете отримати додаткову інформацію про те, що це за налаштування та як ви можете до них отримати доступ? Просто ознайомтеся з Політикою конфіденційності компанії для деталей!

Картки “Політика приватності”

Інструкція: Виріжте кожну картку. Прочитайте уривки з реальної Політики конфіденційності та картки із ключовими запитаннями і спробуйте їх з'єднати.

Facebook говорить:

Ми збираємо контент, повідомлення та іншу інформацію, яку ви надаєте нам під час використання наших продуктів, зокрема коли ви реєструєте обліковий запис, створюєте або поширюєте контент або повідомлення, коли спілкуєтеся з іншими користувачами. Сюди може входити інформація про контент, який ви публікуєте (як-от метадані), наприклад, місце, де зроблено фотографію, або дата, коли було створено файл. Така інформація також може включати в себе те, що ви бачите завдяки наданим вам функціям, таким як, наприклад, наша камера, за допомогою чого ми можемо запропонувати вам маски та фільтри, які вам можуть сподобатися, або надати вам підказки щодо того, як використовувати формати камери.

Instagram говорить:

Ми використовуємо наявну в нашому розпорядженні інформацію про вас, зокрема про ваші інтереси, дії та зв'язки, для вибору й персоналізації рекламних оголошень, пропозицій та іншого спонсорського контенту, який ми вам демонструємо.

Reddit говорить:

Ми вживаємо заходів для захисту інформації про вас від втрати, крадіжки, зловживання та несанкціонованого доступу, розкриття, зміни та знищення. Наприклад, ми використовуємо протокол HTTPS під час передачі інформації.

Wattpad говорить:

Ми можемо передавати вашу персональну інформацію стороннім постачальникам послуг, але лише там, де це необхідно для надання вам будь-яких [наших] послуг (наприклад, постачальників електронної пошти,) [...] ми вимагаємо, щоб вони захищали вашу особисту інформацію відповідно до тих же стандартів, що й ми [...]

Instagram говорить:

Ми використовуємо інформацію в нашому розпорядженні для перевірки облікових записів і активності, боротьби з поведінкою, яка завдає шкоду, для виявлення та протидії спаму та іншим негативним явищам, забезпечення цілісності наших продуктів та сприяння захисту й безпеці в продуктах Facebook і сторонніх продуктах. Наприклад, ми використовуємо дані в нашому розпорядженні для розслідування підозрілої діяльності або порушень наших умов чи політики або для того, щоб визначити, що хтось потребує допомоги.

Twitter говорить:

Ми надаємо вам контроль приватності та безпеки через ваші налаштування, щоб обмежити дані, які ми збираємо від вас, і те, як ми їх використовуємо, а також контролювати такі речі, як безпека облікового запису, рекламні налаштування, програми, які мають доступ до вашого облікового запису, та контакти з адресної книги, які ви завантажили у Twitter.

Snapchat говорить:

Якщо ви коли-небудь вирішите припинити використання Snapchat, ви можете попросити нас видалити ваш обліковий запис. Ми також видалимо більшість інформації, яку ми зібрали про вас після того, як ви деякий час були неактивні в мережі.

Картки “Ключові запитання”

Інструкція: Виріжте кожну картку. По черзі порівнюйте ключове питання з уривком Політики приватності/використання. Після того, як у вас буде збіг (картка Політики приватності відповідає ключовому запитанню), прочитайте вголос уривок із Політики приватності своїм однокласникам. Попросіть їх відповісти на ключове питання. Потім обговоріть наступне запитання. Повторюйте, поки не поєднаєте всі пари.

Ключове запитання: **Яку інформацію збирає компанія?**

Обговоріть: Вам подобається те, що збирає компанія? Чому так, а чому ні?

Ключове запитання: **Для чого використовується ваша інформація?**

Обговоріть: Чи використовує компанія ваші дані для чогось іншого, крім того, про що ви б могли подумати? Поясніть.

Ключове запитання: **Як поширюється ваша інформація?**

Обговоріть: Чи поширює компанія ваші дані для чогось іншого, окрім того, про що ви б могли подумати? Поясніть.

Ключове запитання: **За яких обставин ваші дані передають уряду або поліції?**

Обговоріть: Чому компанії повинні повідомляти вас, навіщо такі дані вони передають поліції та державі?

Ключове запитання: **Чи захищені ваші дані та інформація під час їхнього збору та зберігання?**

Обговоріть: Чи знання про те, як компанія захищає ваші дані, змінюють ваше ставлення до їхнього збирання? Поясніть.

Ключове запитання: **Чи можна видалити свої дані та інформацію з мережі?**

Обговоріть: Чи є обмеження щодо того, що можна, а що не можна видаляти?

Ключове запитання: **Які є можливі варіанти для захисту вашої приватності?**

Обговоріть: Що ви хотіли би змінити, щоб краще захищати приватність у соціальній мережі?